

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 2 marca 1999 r.

w sprawie Polskiej Klasyfikacji Statystycznej Dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska.

Na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439, z 1996 r. Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 769 oraz z 1998 r. Nr 99, poz. 632 i Nr 106, poz. 668) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wprowadza się Polską Klasyfikację Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych

z Ochroną Środowiska, stanowiącą załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Buzek*

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów
z dnia 2 marca 1999 r. (poz 218)

POLSKA KLASYFIKACJA STATYSTYCZNA DOTYCZĄCA DZIAŁALNOŚCI I URZĄDZEŃ ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA

Przedmowa

Polska Klasyfikacja Statystyczna Dotycząca Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska opracowana jest w oparciu o Międzynarodową Standardową Statystyczną Klasyfikację EKG/ONZ Dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska (Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities — CEPA), która powstała w wyniku połączenia projektu wstępnego Europejskiej Standardowej Klasyfikacji Statystycznej Urządzeń Służących Ochronie Środowiska i Wydatków na Ochronę Środowiska — EKG/ONZ (1992 r.) oraz odpowiedniej części Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych Dotyczących Środowiska (The European System for the Collection of Economic Information on the Environment — SERIEE) wdrażanego przez Unię Europejską — EUROSTAT.

Polska Klasyfikacja Statystyczna Dotycząca Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska składa się ze schematu oraz definicji pojęć. Schemat klasyfikacji dzieli się na dwie części: część I dotyczy rodzajów działalności związanych z ochroną środowiska, część II — urządzeń stosowanych w ochronie środowiska.

Polska Klasyfikacja Statystyczna Dotycząca Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska ustala symbole i nazwy poszczególnych grupowań klasyfikacyjnych na czterech różnych poziomach, tj.: grupy, podgrupy, klasy i podklasy w części I, oraz na trzech różnych poziomach, tj.: grupy, podgrupy i klasy w części II. Oznaczenie alfanumeryczne w części I wprowadzone zostało dla warunków i specyfiki polskiej gospodarki, jak również działalności w zakresie ochrony środowiska będącej przedmiotem obserwacji statystycznej. Niektóre definicje w części „Definicje pojęć” oznaczono (*), co sygnalizuje, że zostały częściowo zmodyfikowane i dostosowane do warunków i specyfiki polskiej gospodarki i działań w zakresie ochrony środowiska oraz regulacji prawnych w tej dziedzinie.

Objaśnienia wstępne

Potrzeba rozpatrywania spraw dotyczących ochrony środowiska w aspekcie ekonomicznym stworzyła specjalne wymagania odnośnie do przekazywanych danych. Polska Klasyfikacja Statystyczna Dotycząca Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, zwana dalej klasyfikacją, ma na celu standaryzację, dla celów statystycznych, kategorii działalności i urządzeń. Klasyfikacja powinna być stosowana przede wszystkim do porównań międzynarodowych.

Charakterystyczna działalność zawarta w części I klasyfikacji dotyczy wydatków na zapobieganie degradacji środowiska oraz odtwarzania jego jakości. Jest ona przede wszystkim sklasyfikowana według rodzajów w obrębie każdej dziedziny ochrony środowiska.

Pod uwagę brane są tylko te rodzaje działalności, które bezpośrednio dotyczą ochrony środowiska, to znaczy, że klasyfikacja nie obejmuje wszystkich rodzajów działalności mających pozytywny wpływ na środowisko.

Urządzenia

Dane statystyczne dotyczące urządzeń fizycznych służących ochronie środowiska pomocne są w określeniu dostępności wyposażenia technicznego dla tego celu. Zapotrzebowanie na dane dotyczące urządzeń do ochrony środowiska są niezależne od zapotrzebowania na dane dotyczące wydatków. Dlatego z tego punktu widzenia nie istnieje bezpośrednia zależność pomiędzy I i II częścią klasyfikacji.

Jednakże dane dotyczące wydatków mogą również być zbierane dla urządzeń do ochrony środowiska. Z tego względu, jak również z powodu pokrywania się niektórych definicji, obie części klasyfikacji prezentowane są pod wspólną nazwą.

Zbieranie danych do porównań międzynarodowych

Głównym celem zbierania danych dotyczących wydatków, w układzie międzynarodowym, jest uzyskanie informacji na temat wydatków krajowych albo na działalność charakterystyczną w zakresie ochrony środowiska albo na urządzenia z tym związane. Wydatki obejmują krajowe wydatki bieżące oraz krajowe nakłady inwestycyjne, jak zdefiniowano w klasyfikacji. Wydatki krajowe obejmują końcową konsumpcję sektora gospodarstw domowych. Należy stosować definicje wydatków na ochronę środowiska podane w klasyfikacji.

Dane dotyczące wydatków powinny być zbierane w walucie krajowej i w cenach bieżących. Niekiedy bardziej właściwe może okazać się stosowanie cen stałych. W takim przypadku każde niezbędne przeliczenie związane z deflacją powinno być przeprowadzane za pomocą najbardziej dostępnego indeksu cen dla rozpatrywanej kategorii wydatków. Indeks ten powinien być ustalony w każdym przypadku zbierania danych służących do porównań międzynarodowych.

Część procesu wykorzystania odpadów technologicznych i surowców wtórnych w przemyśle (recyklingu) uważana jest za działalność w zakresie ochrony środowiska. Część ta odpowiada następującym kryteriom: produkcja wyrażona w cenach bazowych (przed wartością subsydiów netto) nie obejmuje w pełni sprzedaży produktów z recyklingu lub własnego zużycia tych produktów wyrażonego w cenach nabywcy. Tylko ta część działalności, która nie jest pokryta przez sprzedaż lub własne zużycie materiałów z recyklingu, zaliczana jest do wydatków związanych z ochroną środowiska. Często różnica ta odpowiada transferom przekazywanym przez władze centralne jednostkom wykonującym recykling.

W przypadku gdy część II klasyfikacji wykorzystywana jest do zbierania danych dotyczących wydatków, w kategorii 4.2 dla urządzeń zintegrowanych powinny być uwzględniane tylko koszty dodane.

Prezentacja danych statystycznych dotyczących wydatków na ochronę środowiska w układzie międzynarodowym powinna uwzględniać wskaźniki dotyczące efektywności wydatków. Wskaźniki takie nie są obecnie dostępne. Dlatego należy przyjmować od respondentów każdą informację statystyczną, której przekazanie uważają za właściwe z punktu widzenia wpływu na wydatki związane z ochroną środowiska.

Zbieranie i kompilowanie danych o wydatkach związanych z urządzeniami do ochrony środowiska powinno dotyczyć całego sprzętu, właściwych materiałów lub instalacji. Tak więc, różnice wynikające z prawa własności lub prawa do zarządzania tymi urządzeniami nie powinny być brane pod uwagę przy przygotowywaniu tego rodzaju danych statystycznych.

W sprawozdawczości dotyczącej wydajności urządzeń do unieszkodliwiania odpadów (dla porównań międzynarodowych) należy stosować definicje zawarte w klasyfikacji. Sprawozdawczość dotycząca urządzeń do monitoringu powinna obejmować wszystkie punkty pomiarowe, w których regularnie przeprowadza się monitoring. Punkty te nie muszą być stale wyposażone w urządzenia do monitoringu. Punkty, w których wykonuje się więcej niż jeden pomiar, zgodnie z podziałem

zastosowanym w klasyfikacji, powinny być liczone oddzielnie (zgodnie z odpowiednią kategorią), tj. jeden punkt pomiarowy może być liczony kilka razy. Respondenci przekazujący dane do porównań międzynarodowych powinni podawać informację o tym, które parametry były monitorowane, w celu uzyskania danych statystycznych bardziej porównywalnych z danymi innych krajów. W przypadku podawania liczby pomiarów (na dany parametr i punkt pomiarowy) należy wykazać oddzielnie liczbę punktów, w których prowadzi się pomiary stałe (według parametrów).

Wszystkie wydatki związane z działalnością badawczo-rozwojową powinny być oparte na NABS (Nomenklatura do Analizy i Porównań Programów i Budżetu Naukowego, 1993 r.).

Chociaż klasyfikacja przeznaczona jest przede wszystkim do zbierania i kompilowania danych w skali całego kraju, można ją również stosować do zbierania danych dotyczących poszczególnych terytorialnych jednostek administracyjnych.

* * *

Prezentowana klasyfikacja, oprócz przedmowy, objaśnień wstępnych, schematu i części zawierającej definicje pojęć, zawiera dodatkowo schemat klasyfikacji w angielskiej wersji językowej do obowiązkowego wykorzystania (w zakresie kodów i nazw) przy przekazywaniu informacji i danych do organizacji międzynarodowych.

SCHEMAT

Część I: Rodzaje działalności związane z ochroną środowiska

Grupa	Podgrupa	Klasa	Podklasa	Opis
1	2	3	4	5
1	1.1	1.1.1		Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu Zapobieganie zanieczyszczeniom poprzez modyfikację procesów technologicznych i zwiększenie efektywności wykorzystania energii W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego
		1.1.2		W zakresie ochrony klimatu i warstwy ozonowej
	1.2	1.2.1		Redukcja zanieczyszczeń pyłowych i gazów odlotowych W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego
		1.2.2		W zakresie ochrony klimatu i warstwy ozonowej
	1.3			Pomiary, kontrola, działalność laboratoriów itp.
	1.4			Inne rodzaje działalności w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu
2	2.1			Gospodarka ściekowa i ochrona wód Zapobieganie zanieczyszczeniom poprzez modyfikację procesów technologicznych
	2.2			Sieć kanalizacyjna
	2.3			Oczyszczanie ścieków

1	2	3	4	5
3	2.4			Oczyszczanie wód chłodniczych
	2.5			Pomiary, kontrola, działalność laboratoriów itp.
	2.6			Pozostałe rodzaje działalności w zakresie gospodarki ściekowej i ochrony wód
				Gospodarka odpadami
	3.1			Zapobieganie zanieczyszczeniom poprzez modyfikację procesów technologicznych
	3.2			Zbieranie i transport
			3.2.0.A	Selektywne zbieranie
	3.3			Unieszkodliwianie i usuwanie odpadów niebezpiecznych
		3.3.1		Spalanie
			3.3.1.A	Termiczne przekształcanie
		3.3.2		Składowanie
		3.3.3		Pozostałe metody unieszkodliwiania i usuwania odpadów niebezpiecznych
	4	3.4		
		3.4.1		Spalanie
			3.4.1.A	Termiczne przekształcanie
		3.4.2		Składowanie
		3.4.3		Pozostałe metody unieszkodliwiania i usuwania odpadów innych niż niebezpieczne
3.5				Pomiary, kontrola, działalność laboratoriów itp.
3.6				Pozostałe rodzaje działalności związane z gospodarką odpadami
				Ochrona gleby i wód podziemnych
4.1				Zapobieganie infiltracji zanieczyszczeń
4.2				Neutralizacja skażeń gleby
5	4.3			Pomiary, kontrola, działalność laboratoriów itp.
	4.4			Pozostałe rodzaje działalności związane z ochroną gleby i wód podziemnych
				Zmniejszanie hałasu i wibracji (z wyłączeniem ochrony miejsc pracy)
	5.1			Zmniejszanie hałasu i wibracji powodowanych przez ruch drogowy i kolejowy
		5.1.1		Ochrona poprzez modyfikację źródeł hałasu/wibracji
		5.1.2		Budowa urządzeń chroniących przed hałasem/wibracjami
	5.2			Zmniejszanie hałasu i wibracji powodowanych ruchem lotniczym
		5.2.1		Ochrona poprzez modyfikację źródeł hałasu/wibracji
		5.2.2		Budowa urządzeń chroniących przed hałasem/wibracjami
	5.3			Zmniejszanie hałasu i wibracji powodowanych procesami przemysłowymi
6	5.4			Pomiary, kontrola, działalność laboratoriów itp.
	5.5			Pozostałe rodzaje działalności związane ze zmniejszaniem hałasu i wibracji
				Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu
	6.1			Ochrona gatunków
	6.2			Ochrona krajobrazu i siedlisk
		6.2.1		Ochrona lasów
	6.3			Odbudowa gatunków i krajobrazu
	6.4			Odnowa i oczyszczanie zasobów wód
6	6.5			Pomiary, kontrola, działalność laboratoriów itp.
	6.6			Pozostałe rodzaje działalności związane z ochroną różnorodności biologicznej i krajobrazu

1	2	3	4	5
7				Ochrona przed promieniowaniem jonizującym (z wyłączeniem elektrowni jądrowych i obiektów wojskowych)
	7.1			Ochrona środowiska
	7.2			Pomiary, kontrola, działalność laboratoriów itp.
	7.3			Pozostałe rodzaje działalności związane z ochroną przed promieniowaniem jonizującym
8				Działalność badawczo-rozwojowa
	8.1			Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu
		8.1.1		Ochrona powietrza atmosferycznego
		8.1.2		Ochrona klimatu
	8.2			Ochrona wód
	8.3			Ochrona przed odpadami
	8.4			Ochrona gleby i wód podziemnych
	8.5			Zmniejszanie hałasu i wibracji
	8.6			Ochrona gatunków i siedlisk
	8.7			Ochrona przed promieniowaniem
	8.8			Pozostała działalność badawczo-rozwojowa związana ze środowiskiem
9				Pozostała działalność związana z ochroną środowiska
	9.1			Zarządzanie środowiskiem
	9.2			Działalność naukowa, szkoleniowa i informacyjna
	9.3			Rodzaje działalności nie identyfikowane na poziomie „grupa” klasyfikacji, prowadzące do niepodzielnych wydatków
	9.4			Rodzaje działalności gdzie indziej nie sklasyfikowane

Uwagi:

Odnośnie do danych dotyczących wydatków związanych z działalnością charakterystyczną w zakresie ochrony środowiska, zbieranych na potrzeby porównań międzynarodowych, zaleca się podawać:

- inwestycje — dla wszystkich pozycji,
 wydatki bieżące — dla poziomu jednocyfrowego,
 wydatki ogółem — dla poziomu jednocyfrowego, poniesione przez:
 — władze centralne,
 — przemysł (z wyłączeniem władz centralnych),
 — gospodarstwa domowe.

Część II: Urządzenia stosowane w ochronie środowiska

Grupa	Podgrupa	Klasa	Opis
1	2	3	4
1	1.1		Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu Urządzenia odpylające i urządzenia do redukcji gazów odlotowych (zakłady przemysłowe wyposażone w urządzenia do redukcji gazów odlotowych — procentowy udział wg EKD/PKD dla 2-cyfrowego poziomu kategorii; procentowy udział elektrowni ciepłych)

1	2	3	5
	1.2		Urządzenia do monitoringu powietrza (liczba punktów pomiarowych według rodzaju kontrolowanego zanieczyszczenia; liczba pomiarów w ciągu roku; liczba urządzeń ruchomych)
		1.2.1	Stacjonarne zlokalizowane na terenie zabudowanym
		1.2.2	Stacjonarne zlokalizowane na terenie otwartym
		1.2.3	Ruchome
2			Gospodarka ściekowa i ochrona wód
	2.1		Sieć kanalizacyjna (w kilometrach)
	2.2		Oczyszczalnie ścieków (liczba, przepustowość w przeliczeniu na liczbę równoważnych mieszkańców)
		2.2.1	Mechaniczne
		2.2.2	Biologiczne (z wyjątkiem komór fermentacyjnych)
		2.2.3	Oczyszczalnie o podwyższonym stopniu oczyszczania (w tym chemiczne)
		2.2.4	Komory fermentacyjne
	2.3		Urządzenia do monitoringu w zakresie gospodarki ściekowej i ochrony wód (liczba punktów pomiarowych; liczba urządzeń ruchomych; liczba pomiarów w ciągu roku i liczba pomiarów według rodzaju kontrolowanej wody)
3			Gospodarka odpadami
	3.1		Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych (liczba; wydajność unieszkodliwiania w ujęciu wagowym w ciągu roku, według rodzajów odpadów)
		3.1.1	Unieszkodliwianie fizykochemiczne
		3.1.2	Unieszkodliwianie poprzez przekształcanie termiczne
		3.1.3	Unieszkodliwianie biologiczne
		3.1.4	Kondycjonowanie odpadów promieniotwórczych
		3.1.5	Inne metody unieszkodliwiania odpadów
	3.2		Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów innych niż niebezpieczne (liczba; wydajność unieszkodliwiania w ujęciu wagowym w ciągu roku, według rodzajów odpadów)
		3.2.1	Unieszkodliwianie fizykochemiczne
		3.2.2	Spalanie odpadów komunalnych lub podobnych
		3.2.3	Spalanie odpadów przemysłowych
		3.2.4	Unieszkodliwianie biologiczne
		3.2.5	Inne metody unieszkodliwiania odpadów
	3.3		Urządzenia do usuwania odpadów (liczba)
		3.3.1	Składowiska dla wszystkich rodzajów odpadów
		3.3.2	Składowiska tylko dla odpadów niebezpiecznych
		3.3.3	Składowiska specjalnie zabezpieczone/podziemne
		3.3.4	Inne rodzaje urządzeń do usuwania odpadów
4			Ochrona gleby i wód podziemnych
	4.1		Urządzenia „końca rury” (liczba)
		4.1.1	Uszczelnianie gruntu łącznie z rowami i wałami, systemy odwadniające
		4.1.2	Zbiorniki dla odpływów, strat, przecieków wód podziemnych
		4.1.3	Udoskonalanie magazynów podziemnych i urządzeń transportowych w celu ochrony wód podziemnych i gleby
		4.1.4	Usuwanie magazynów podziemnych i urządzeń transportowych w celu ochrony wód podziemnych i gleby
	4.2		Transport cysternowy, zabezpieczenie systemów transportowych dla produktów niebezpiecznych oraz inne urządzenia zintegrowane (liczba)

1	2	3	5
5	5.1		Zmniejszanie hałasu
	5.2		Bariery przeciw hałasowi: drogowemu, szynowemu i lotniczemu (w kilometrach)
			Urządzenia do monitoringu w zakresie zmniejszania hałasu (liczba punktów i urządzeń pomiarowych)

Uwagi:

- a) Dane fizyczne o urządzeniach powinny być podawane w określonych (typowych dla nich) parametrach i jednostkach;
- b) W przypadku stosowania klasyfikacji do zbierania danych międzynarodowych dotyczących wydatków, zaleca się podawać dane o urządzeniach następująco:

inwestycje:	dla wszystkich pozycji,
wydatki bieżące:	dla poziomu jednocyfrowego,
wydatki ogółem:	dla poziomu jednocyfrowego, poniesione przez: <ul style="list-style-type: none"> — władze centralne, — przemysł (z wyłączeniem władz centralnych), — gospodarstwa domowe.

DEFINICJE POJĘĆ

Badania i rozwój

Działalność badawczo-rozwojowa obejmuje badania podstawowe, badania stosowane i prace rozwojowe, tj. badania i rozwój.

Budowa urządzeń antyhałasowych

Rodzaje działalności związane z instalowaniem urządzeń antyhałasowych: ekranów, wałów, żywopłotów, okien antyhałasowych itp. Definicja obejmuje również przebudowę nawierzchni odcinków ulic miejskich lub szlaków kolejowych w celu zmniejszenia hałasu.

Charakterystyczna działalność związana z ochroną środowiska (patrz SNA¹ — wyd. 1993 r.)

Każda działalność podstawowa lub drugorzędna wykonywana przez jednostki produkcyjne wyspecjalizowane w ochronie środowiska albo działalność pomocnicza w stosunku do działalności podstawowej albo drugorzędnej nie związanej z ochroną środowiska. Obejmują one dokonywanie, w celu ochrony środowiska, modyfikacji podczas procesu technologicznego. Wyniki charakterystycznej działalności związanej z ochroną środowiska nazywane są „usługami charakterystycznymi”.

Charakterystyczny producent (patrz SNA — wyd. 1993 r.)

Jednostka prowadząca działalność związaną z ochroną środowiska. Może to być producent wyspe-

cializowany lub nie wyspecjalizowany. Charakterystyczny producent wyspecjalizowany prowadzi działalność charakterystyczną jako swoją działalność podstawową lub drugorzędną („ochrona środowiska”). Charakterystyczny producent nie wyspecjalizowany prowadzi działalność charakterystyczną jako działalność pomocniczą do działalności podstawowej lub drugorzędnej nie związanej z ochroną środowiska.

Fizykochemiczne unieszkodliwianie odpadów

Obejmuje różne metody rozdzielania i zestalania fazowego, za pomocą których odpady wiązane są w objętną, nieprzepuszczalną masę. Rozdzielanie fazowe obejmuje szeroko stosowane metody kondycjonowania ścieków, suszenia osadu na poletkach osadowych oraz długotrwałe składowanie w zbiornikach, flotację za pomocą powietrza oraz różne metody filtrowania i odwirowywania, adsorpcję/desorpcję, destylację próżniową, ekstrakcyjną i azeotropową. Procesy zestalania lub wiązania, dzięki którym odpady przemieniają się w nierozpuszczalny twardy materiał, stosowane są generalnie jako wstępne metody unieszkodliwiania przed składowaniem ich na składowiskach. Metody te obejmują sporządzanie mieszanki odpadów z różnego rodzaju substratami lub reakcje polimeryzacji organicznej albo mieszanie odpadów ze spoiwem organicznym.

Inne metody unieszkodliwiania /usuwania (dla wszystkich rodzajów odpadów)

Każde postępowanie (łącznie z recyklingiem) modyfikujące właściwości odpadów w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi oraz dla środowiska i/lub, pozwala na ich długotrwałe bezpieczne magazynowanie.

¹ System Rachunków Narodowych

Komory fermentacyjne (zbiorniki septyczne)

Osadniki gnilne — zbiorniki, przez które przepływają ścieki i w których wytrącają się zawiesiny w postaci osadu ściekowego. Substancje organiczne zawarte w ściekach i osadach ulegają częściowemu rozkładowi przez bakterie beztlenowe i inną mikroorganizmy.

Kondycjonowanie odpadów promieniotwórczych

Działania, które przekształcają odpady promieniotwórcze (z wyjątkiem odpadów z elektrowni jądrowych) w odpady nadające się do transportu i/lub magazynowania i/lub składowania.

Końcowe spożycie określonych wyrobów i usług (patrz SNA — wyd. 1993 r.)

Bieżące końcowe spożycie przez gospodarstwa domowe określonych wyrobów i usług (usługi charakterystyczne, wyroby i usługi powiązane lub dostosowane) oraz bieżące końcowe spożycie usług zbiorowych (collective services) przez władze centralne.

Koszty bieżące związane z ochroną środowiska

Bieżące wykorzystanie określonych wyrobów i usług na spożycie końcowe i pośrednie oraz bieżące transfery specjalne dokonywane przez jednostki krajowe.

Krajowe wydatki na ochronę środowiska (patrz SNA — wyd. 1993 r.)

Suma nakładów inwestycyjnych i kosztów bieżących na ochronę środowiska, minus finansowanie przez zagranicę.

Liczba równoważnych mieszkańców — LRM (przy oczyszczaniu ścieków) (*)

Liczba wyrażająca wielokrotność ładunku zanieczyszczeń zawartych w ściekach w stosunku do jednostkowego ładunku zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych od jednego mieszkańca w ciągu doby. Praktycznie przyjęto, że jednostkowy ładunek = 60 g BZT₅ na dobę.

Lokalizacja monitoringu (punkt pomiarowy)

Miejsce regularnie wykorzystywane do prowadzenia monitoringu, wyposażone lub nie w urządzenia techniczne.

Monitoring

Zaprogramowany proces pobierania próbek, dokonywania pomiarów i późniejszego ich rejestrowania oraz/lub sygnalizowania różnego rodzaju charakterystycznych cech elementów środowiska, którego celem jest ocena stanu środowiska i jego zmian w odniesieniu do określonych celów.

Nakłady kapitałowe na ochronę środowiska (patrz SNA — wyd. 1993 r.)

Wykorzystanie kapitału (inwestycje i zakupy środków niefinansowych netto) przez charakterystycznych producentów i inne sposoby kapitałowego zużycia produktów powiązanych lub dostosowanych oraz specyficzne transfery kapitałowe dokonywane przez jednostki krajowe.

Nauka, szkolenie i informacja

Każda działalność, której celem jest nauka lub szkolenie z dziedziny środowiska oraz rozpowszechnianie informacji z zakresu środowiska, wykonywana np. przez wyspecjalizowane instytucje. Nie obejmuje systemu edukacji narodowej.

Neutralizacja gazów odlotowych

Urządzenia „końca rury” przeznaczone do usuwania/redukcji substancji zanieczyszczających powietrze, emitowanych przy spalaniu paliw lub podczas innych procesów technologicznych. Obejmuje również rodzaje działalności, których celem jest zwiększenie rozprzyszczenia gazów dla zmniejszenia stężenia zanieczyszczeń powietrza.

Neutralizacja skażeń gleby

Proces redukcji ilości zanieczyszczeń w glebie, zarówno na miejscu, jak i w odpowiednich urządzeniach, w tym rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.

Ochrona gatunków

Działalność związana z ochroną środowiska w celu zachowania zagrożonych gatunków fauny i flory.

Ochrona gleby i wód podziemnych

Działalność związana z ochroną środowiska obejmująca budowę, utrzymanie i obsługę urządzeń służących do neutralizacji zanieczyszczeń gleby oraz oczyszczania wód podziemnych. Obejmuje również zapobieganie infiltracji zanieczyszczeń.

Ochrona klimatu i warstwy ozonowej

Działalność zmierzająca do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych oraz gazów, które niekorzystnie wpływają na warstwę ozonową stratosfery (dwutlenek węgla, metan, podtlenek azotu, freony i halony).

Ochrona krajobrazu i siedlisk

Rodzaje działalności związane z ochroną ekosystemów i siedlisk istotnych dla utrzymania gatunków zwierząt i roślin. Obejmuje również ochronę wartości estetycznych krajobrazu, jak również ochronę prawnie chronionych obiektów przyrodniczych.

Ochrona lasów

Każda działalność związana z ochroną lasów i drzewień, jako naturalnych elementów środowiska,

obejmująca m.in. działania mające na celu zapobieganie pożarom na obszarach leśnych.

Ochrona powietrza

Dotyczy rodzajów działalności obejmujących budowę, utrzymanie lub obsługę urządzeń przeznaczonych do ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem. Urządzenia takie mają na celu zmniejszenie (I) emisji zanieczyszczeń do powietrza lub (II) stężenia zanieczyszczeń w powietrzu.

Ochrona przed promieniowaniem

Każda działalność mająca na celu zmniejszenie lub wyeliminowanie negatywnych skutków promieniowania emitowanego z każdego źródła oprócz elektrowni jądrowych i urządzeń wojskowych. Nie obejmuje pomiarów ochronnych wykonywanych w miejscach pracy.

Ochrona środowiska

Każda działalność związana z utrzymaniem lub przywróceniem czystości środowiska poprzez zapobieganie emisji zanieczyszczeń lub przeciwdziałanie hałasowi itp., lub związana ze zmniejszeniem zanieczyszczeń obecnych w środowisku. Obejmuje również rodzaje działalności, których celem jest zachowanie (ochrona) gatunków dziko występujących oraz siedlisk naturalnych i mało zmienionych, ochrona krajobrazu, jak również związaną z tym działalność badawczo-rozwojową, monitoring oraz wykonywanie analiz warunków środowiskowych.

Oczyszczalnie ścieków

Urządzenia mające na celu dostosowanie jakości ścieków do standardów środowiskowych lub innych norm jakości w zakresie ich recyklingu i ponownego wykorzystania.

Oczyszczanie biologiczne ścieków

Procesy z wykorzystaniem mikroorganizmów tlenowych i beztlenowych, w wyniku których powstają ścieki oczyszczone, oddzielone z osadu ściekowego, oraz osad ściekowy zawierający biomasę łącznie z zanieczyszczeniami. Procesy oczyszczania biologicznego stosowane mogą być bez lub łącznie z oczyszczaniem mechanicznym oraz z podwyższonym stopniem oczyszczania.

Oczyszczanie mechaniczne ścieków (*)

Procesy fizyczne i mechaniczne, w wyniku których powstają zdekantowane ścieki i osad ściekowy. Procesy mechaniczne mogą być stosowane bez lub łącznie z oczyszczeniem biologicznym oraz procesami podwyższonego stopnia oczyszczania. Oczyszczanie mechaniczne obejmuje co najmniej takie procesy, jak sedymentacja, flotacja itp.

Oczyszczanie ścieków

Proces mający na celu dostosowanie ścieków do standardów środowiskowych lub innych norm jakości. Wyróżnia się trzy metody oczyszczania: mechaniczne, biologiczne i o podwyższonym stopniu oczyszczania (w tym chemiczne). Dla celów obliczenia ogólnej ilości oczyszczonych ścieków należy wykazywać jedynie ilość, która była poddana najwyższemu z wymienionych stopni oczyszczania. Tak więc ścieki oczyszczane mechanicznie, jak również biologicznie powinny być wykazywane jako ścieki oczyszczone biologicznie, a ścieki oczyszczane wszystkimi metodami powinny być wykazywane jako oczyszczone metodą o podwyższonym stopniu oczyszczania.

Odpady

Materiały nie będące produktami podstawowymi (tzn. produktami wytwarzanymi na rynek), które nie są dalej wykorzystywane przez wytwórcę dla własnych celów produkcyjnych, przekształcania lub spożycia oraz których chce się on pozbyć. Odpady mogą powstawać podczas ekstrakcji surowców, podczas ich przetwarzania w półprodukty i wyroby gotowe, podczas spożycia wyrobów gotowych oraz podczas każdej innej działalności człowieka. Definicja nie obejmuje pozostałości powtórnie wykorzystywanych w miejscu ich wytwarzania. Nie obejmuje również materiałów odpadowych, które są bezpośrednio wyrzucane do wody lub uwalniane do powietrza. Dla krajów członkowskich Unii Europejskiej odpady definiowane są jako każda substancja lub przedmiot, które właściciel wyrzuca lub ma zamiar wyrzucić albo których wyrzucenie jest wymagane (zgodnie z Dyrektywą Rady 91/156/EEC, zmieniającą Dyrektywę 75/442/EEC dotyczącą odpadów).

Odpady niebezpieczne

Odpady, które ze względu na ich toksyczność, zakaźny charakter, radioaktywność, łatwopalność lub inne cechy (zgodnie z definicją podaną w aneksie III do Dyrektywy Rady 91/689 — EU) stanowią zasadnicze aktualne lub potencjalne niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzkiego lub dla żywych organizmów. Odpady niebezpieczne potencjalnie niszczą środowisko i z tego względu muszą być kontrolowane. Mogą one stanowić duże niebezpieczeństwo w krótkim okresie lub być niebezpieczne dla środowiska w długim okresie. Odpady, które mają takie cechy, mogą powstawać jako produkty uboczne, pozostałości procesów technologicznych, zużyte czynniki reakcji, skażone urządzenie lub sprzęt pozostałe po działalności wytwórczej lub po unieszkodliwianiu substancji toksycznych. Dla celów tej definicji „odpady niebezpieczne” obejmują dla każdego kraju wszystkie materiały i produkty, które uważane są za niebezpieczne zgodnie z praktyką danego kraju.

Odpady o niskim poziomie radioaktywności

Podkategoria obejmująca odpady, które ze względu na niską zawartość radionuklidów nie wymagają

osłaniania (ekranowania) podczas zajmowania się nimi lub podczas ich transportowania.

Odpady promieniotwórcze (*)

Każdy materiał, który zawiera lub jest zanieczyszczony radionuklidami o stężeniu lub poziomie promieniowania wyższym niż „ilości zwolnione z nadzoru” ustalone przez kompetentne władze oraz dla których nie przewiduje się dalszego wykorzystania. Odpady promieniotwórcze powstają w elektrowniach jądrowych oraz w urządzeniach związanych z jądrowym cyklem paliwowym, jak również podczas innych metod wykorzystywania materiału promieniotwórczego, np. wykorzystanie radionuklidów w szpitalach i zakładach badawczych. Innym rodzajem ważnych odpadów są odpady pochodzące z kopalni oraz zakładów wzbogacania uranu, a także z przerobu wypalonego paliwa jądrowego. Odpady promieniotwórcze klasyfikowane są jako nisko-, średnio- i wysokoaktywne. Dla celów tej klasyfikacji niniejsza definicja obejmuje jedynie odpady promieniotwórcze niskoaktywne (głównie odpady ze szpitali, zawierające radionuklidy), natomiast nie obejmuje odpadów promieniotwórczych pochodzących z elektrowni jądrowych.

Ogólne zarządzanie środowiskiem

Każda możliwa do zidentyfikowania działalność skierowana na wspieranie decyzji podejmowanych w kontekście działalności związanej z ochroną środowiska, czy to przez jednostki rządowe, czy inne. Działalność taka powinna być umieszczona w 1-cyfrowych kategoriach niniejszej klasyfikacji. W przypadku gdy nie jest to możliwe, powinna być włączona do podgrupy 9.1 niniejszej klasyfikacji.

Podwyższony stopień oczyszczenia ścieków (*)

Procesy pozwalające na redukcję specyficznych składników ścieków, która nie jest możliwa do osiągnięcia podczas innych procesów oczyszczania. Obejmują one wszystkie jednostkowe procesy nie objęte oczyszczaniem mechanicznym i biologicznym, np. koagulację chemiczną, flokulację (kłaczkowanie) oraz strącanie; chlorowanie (z punktem przełamania), usuwanie składników lotnych (stripping), filtrowanie, cedenie na mikrositach, selektywną wymianę jonów, absorpcję na węglu aktywnym, osmozę odwróconą, ultrafiltrację, elektroflotację. Powyższe procesy prowadzą do podwyższenia stopnia oczyszczania ścieków, jeżeli wspomagają oczyszczanie mechaniczno-biologiczne.

Pośrednie spożycie określonych wyrobów i usług (patrz SNA — wydz. 1993 r.)

Pośrednie spożycie charakterystycznych wyrobów i usług przez jednostki producenta gospodarki krajowej. Może ono składać się z określonych wyrobów i usług rynkowych lub charakterystycznych usług pomocniczych. W celu uniknięcia podwójnego liczenia

pośrednie zużycie tych określonych wyrobów i usług stanowiących wkład do produkcji usług charakterystycznych nie jest brane pod uwagę.

Recykling odpadów (wykorzystanie odpadów)

Wykorzystanie odpadów jako materiału wejściowego (jako surowce wtórne) w procesach przemysłowych. Nie obejmuje odzysku energii ze spalania odpadów.

Restytucja populacji gatunków i krajobrazu

Działalność, której celem jest przywrócenie ginących gatunków fauny i flory lub odzyskanie gatunków zagrożonych wyginięciem, jak również odnowa zniszczonego krajobrazu w celu podniesienia jego funkcji przyrodniczych lub jego wartości estetycznych. Obejmuje wydatki poniesione na restytucję opuszczonych obszarów górniczych i kamieniołomów.

Sieć kanalizacyjna

System kolektorów, rurociągów, przewodów i pomp do odprowadzania ścieków z miejsc ich powstawania do oczyszczalni ścieków lub do miejsc, skąd są odprowadzane do wód powierzchniowych.

Składowanie podziemne

Tymczasowe magazynowanie lub końcowe składowanie odpadów niebezpiecznych pod ziemią, w miejscach spełniających określone kryteria geologiczne i techniczne.

Składowiska

Podziemne lub naziemne miejsca ostatecznego składowania odpadów, kontrolowane lub nie kontrolowane pod względem różnych wymogów sanitarnych, ochrony środowiska lub innych wymogów bezpieczeństwa.

Składowiska specjalnie zabezpieczone

Przechowywanie niebezpiecznych odpadów w taki sposób, aby były one efektywnie zabezpieczone przed rozproszaniem w środowisku lub przedostały się do środowiska tylko w dopuszczalnych granicach. Składowiska takie mogą występować na specjalnie wybudowanych obszarach bezpieczeństwa.

Spalanie

Proces termicznego unieszkodliwiania odpadów, podczas którego chemicznie związana energia spalanej materii przemieniana jest w energię cieplną. Związki palne przemieniane są w gazy spalinowe. Niepalna materia nieorganiczna pozostaje w postaci żużla i popiołu lotnego.

Ścieki

Woda, która nie stanowi już bezpośredniej wartości dla celu, w jakim była używana lub produkowana, biorąc pod uwagę jej jakość, ilość lub czas występowania.

Termiczne przekształcanie odpadów (*)

Proces utleniania gazowych, ciekłych lub stałych odpadów, przebiegający w wysokiej temperaturze (powyżej 600°C), przekształcający je w gazy, substancje ciekłe oraz pozostałości stałe. Powstające spaliny mogą być uwalniane do atmosfery (z odzyskiem lub bez odzysku ciepła oraz z oczyszczaniem lub nie), a powstały żużel lub popiół składowane są na składowiskach. Głównymi urządzeniami technologicznymi stosowanymi do termicznego przekształcania odpadów są: piece obrotowe, piece wielokomorowe oraz piece fluidalne. Pozostałości po termicznym przekształcaniu odpadów mogą być czasem uznawane za odpady niebezpieczne. Termiczne przekształcanie odpadów może odbywać się na lądzie lub na morzu. Energia cieplna wydzielająca się podczas procesu spalania może, lub nie, być wykorzystana do wytwarzania pary, gorącej wody lub energii elektrycznej.

Transfer specjalny

Transfer przekazywany z myślą o ochronie środowiska, który nie posiada odpowiednika ani w kapitale, ani w bieżącym spożyciu. Transfer specjalny występuje głównie w postaci dotacji lub transferów międzynarodowych.

Transfery (patrz SNA — wyd. 1993 r.)

Każda transakcja, w której jedna jednostka instytucjonalna dostarcza innej jednostce wyrób lub środki finansowe albo świadczy usługę, bez otrzymywania od tej ostatniej odpowiednika w postaci wyrobu, środków finansowych lub usługi.

Unieszkodliwianie biologiczne wszystkich rodzajów odpadów (*)

Procesy biologicznego przekształcenia odpadów, podczas których przy wykorzystaniu żywych mikroorganizmów usuwane są substancje mikroorganizmiczne.

Unieszkodliwianie odpadów

Proces, którego celem jest zmiana fizycznych, chemicznych lub biologicznych cech lub składu każdego rodzaju odpadów w celu ich neutralizacji, sprawienia, że nie będą one niebezpieczne, będą bezpieczniejsze do transportu, będą nadawały się do odzysku lub składowania, lub w celu zmniejszenia ich ilości. Poszczególne rodzaje odpadów mogą być poddawane więcej niż jednemu procesowi unieszkodliwiania. Definicja obejmuje również proces recyklingu, przeprowadzany w celu ochrony środowiska.

Unieszkodliwianie odpadów innych niż niebezpieczne

Obejmuje procesy unieszkodliwiania fizycznego/chemicznego, spalanie (spopielanie) odpadów, unieszkodliwianie biologiczne i każdą inną metodę unieszkodliwiania.

Unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych (*)

Obejmuje procesy unieszkodliwiania fizycznego/chemicznego, unieszkodliwiania termicznego, unieszkodliwiania biologicznego, kondycjonowania odpadów promieniotwórczych i każdą inną właściwą metodę unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.

Urządzenia do monitoringu

Urządzenia techniczne stosowane w procesie monitoringu. Mogą one pracować lub nie pracować w sieci oraz mogą dotyczyć lub nie monitorowania jednego szczególnego elementu środowiska (zintegrowane stacje monitoringu dla powietrza, wody, gleby itp.). Urządzenia do monitoringu powietrza nie obejmują stacji meteorologicznych.

Urządzenia do ochrony środowiska

Urządzenia lub sprzęt techniczny przeznaczone do wykorzystania w ochronie środowiska. Mogą to być urządzenia w rodzaju urządzeń „końca rury” — nie ingerujące w proces produkcyjny, lecz redukujące zanieczyszczenia w procesie produkcji, lub w rodzaju „technologii (urządzeń) zintegrowanych”, które mogą stanowić część większego procesu produkcyjnego, redukujące ilość i zmieniające jakość produkowanych zanieczyszczeń na bardziej przyjazne środowisku. Nie obejmują urządzeń przeznaczonych wyłącznie do zachowania przemysłowych norm bezpieczeństwa.

Urządzenia do oczyszczania ścieków

Oczyszczalnie ścieków lub komory fermentacyjne (zbiorniki septyczne).

Urządzenia związane z wykorzystaniem, unieszkodliwianiem lub usuwaniem odpadów

Zakład lub część zakładu w całości lub częściowo przeznaczony do wykorzystania, unieszkodliwiania lub usuwania odpadów oraz sprzęt techniczny przeznaczony do wykorzystania, unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne, stanowiący część innego procesu produkcyjnego. Definicja ta obejmuje również przyległe tereny przeznaczone do składowania odpadów, w tym składowiska i obszary morza wykorzystywane do tego celu.

Usuwanie odpadów

Obejmuje przemieszczanie odpadów na końcowe miejsce przeznaczenia (składowania) odpadów, dla których nie przewiduje się dalszego wykorzystania, chociaż w praktyce może się to zdarzyć (np. pozyskiwanie biogazu).

Usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne

Obejmuje przemieszczanie na składowiska oraz składowanie w morzu i wszelkie inne dozwolone metody.

Usuwanie odpadów niebezpiecznych (*)

Obejmuje przemieszczanie na: składowiska specjalnie zabezpieczone, składowiska podziemne oraz składowanie w morzu i każdą inną dozwoloną metodę. W Polsce składowanie podziemne wymaga uzyskania koncesji geologicznej, natomiast składowanie w morzu wymaga uzyskania specjalnego zezwolenia.

Uzdatnianie wód chłodniczych

Proces stosowany do uzdatniania wody chłodniczej w celu dostosowania jej do wymaganych norm przed wypuszczeniem do środowiska. Woda chłodnicza stosowana jest do odprowadzania ciepła.

Władze centralne (patrz SNA — wyd. 1993 r.)

Wszystkie ośrodki władz publicznych włączone do Systemu Rachunków Narodowych (SNA) Narodów Zjednoczonych:

- (I) ministerstwa, urzędy i inne ośrodki administracji, wojsko oraz ośrodki porządku publicznego, ośrodki zajmujące się promowaniem wzrostu gospodarczego, opieki społecznej oraz rozwoju technologicznego, zapewnieniem usług w zakresie szkolnictwa, zdrowia, kultury, rekreacji i innych usług socjalnych i społecznych bezpłatnych lub świadczonych w cenach sprzedaży nie pokrywających w pełni kosztów produkcji;
- (II) inne instytucje niedochodowe służące gospodarstwu domowemu lub przedsiębiorstwom handlowym, które są w całości lub głównie finansowane i kontrolowane przez władze publiczne lub które obsługują przede wszystkim ośrodki rządowe;
- (III) ubezpieczenia społeczne dla dużych grup społecznych, ustanowione, kontrolowane lub finansowane przez rząd;
- (IV) przedsiębiorstwa państwowe (nie stowarzyszone jednostki publiczne), które przede wszystkim produkują wyroby i świadczą usługi dla rządu lub które przede wszystkim sprzedają wyroby i usługi obywatelom, ale nie działają na dużą skalę; oraz
- (V) organy przechowujące oszczędności obywateli i udzielające pożyczek, które są finansowo zintegrowane z rządem lub które nie mają upoważnienia do nabywania środków finansowych lub zaciągania zobowiązań na rynku kapitałowym.

Wydajność unieszkodliwiania w jednostkach masy

Tonaż materiałów odpadowych, według rodzajów, które mogą być unieszkodliwione w danym urządzeniu

w ciągu roku, zgodnie z przyjętą technologią i normami.

Wydajność urządzeń do oczyszczania (*)

Maksymalna ilość ścieków lub odpadów, które mogą być oczyszczone/unieszkodliwione w ciągu jednostki czasu w oczyszczalni ścieków lub w zakładzie unieszkodliwiania, z zachowaniem ustalonych norm i zgodnie z przyjętą technologią. Wydajność ta może być wyrażona w ilości ścieków oczyszczanych na dobę lub w przeliczeniu na liczbę równoważnych mieszkańców (dla oczyszczania ścieków) albo w jednostkach masy.

Wydatki nie identyfikowane na pierwszym poziomie klasyfikacji

Wydatki na ochronę środowiska odnoszące się do kilku jednocyfrowych kategorii klasyfikacji.

Wyroby dostosowane

Wyroby, które z jednej strony w mniejszym stopniu zanieczyszczają środowisko niż wyroby równoważne (w momencie ich używania i/lub złomowania), a z drugiej strony są bardziej kosztowne niż odpowiadające im wyroby na etapie produkcji (tj. priorytetowe w stosunku do subwencji dla producentów lub bodźców fiskalnych dla konsumentów).

Zapobieganie przenikaniu zanieczyszczeń

Dotyczy modyfikacji procesów produkcyjnych. Ma na celu zmniejszenie lub wyeliminowanie przedostawania się substancji zanieczyszczających do gleby i wód powierzchniowych, podziemnych i gruntowych. Obejmuje przede wszystkim rodzaje działalności związane z uszczelnianiem powierzchni gruntu zakładów przemysłowych, zakładaniem zbiorników dla odpływów zanieczyszczeń, wycieków oraz umacnianiem urządzeń magazynowych i środków transportu zanieczyszczeń.

Zapobieganie zanieczyszczeniom przez modyfikację procesów technologicznych

Modyfikowanie procesów produkcyjnych mające na celu zmniejszenie zanieczyszczeń. Przystosowanie urządzeń lub procesów produkcyjnych do stosowania czystych produktów. Zwykle jest to charakterystyczna działalność pomocnicza.

Zbieranie i transport odpadów

Zbieranie odpadów, przez służby komunalne lub podobne instytucje albo przez prywatne, czy też państwowe firmy, wyspecjalizowane przedsiębiorstwa lub ośrodki rządowe, oraz ich transport do miejsca ich unieszkodliwiania lub składowania.

Zbieranie odpadów komunalnych może być selektywne (tj. wykonywane specyficznie dla danego rodzaju produktu) lub nie zróżnicowane (tj. obejmujące w tym samym czasie wszystkie odpady). Oczyszczanie

ulic powinno być wykazywane w części dotyczącej odpadów publicznych oraz zbierania odpadków z ulic. Nie dotyczy także usług w zakresie odśnieżania.

Transport odpadów obejmuje przemieszczanie odpadów z miejsc ich wytwarzania do miejsc ich wykorzystywania, unieszkodliwiania (łącznie ze składowaniem) lub miejsc gromadzenia, w tym ich przemieszczania do odbiorcy i od odbiorcy odpadów.

Zmniejszanie hałasu i wibracji

Działalność mająca na celu zmniejszenie emisji hałasu lub wibracji ze źródła w celu ochrony środowiska (w tym człowieka). Dla celów niniejszej klasyfikacji definicja ta nie obejmuje zmniejszania hałasu w celu ochrony miejsc pracy. Nie dotyczy też wyburzania zabudowań mieszkalnych z powodu nadmiernego narażenia na hałas i wibracje.

CATEGORIES OF THE CLASSIFICATION

Part I: Characteristic environmental protection activities

Group	Subgroup	Class	Description
1	2	3	5
1	1.1		Protection of ambient air and climate
		1.1.1	Prevention of pollution through in-process modifications for the protection of ambient air
		1.1.2	for the protection of climate and ozone layer
	1.2		Treatment of exhaust gases and ventilation air
		1.2.1	for the protection of ambient air
		1.2.2	for the protection of climate and ozone layer
	1.3		Measurement, control, laboratories, and the like
	1.4		Other activities
2			Waste-water management
	2.1		Prevention of pollution through in-process modifications
	2.2		Sewerage networks
	2.3		Waste-water treatment
	2.4		Treatment of cooling water
	2.5		Measurement, control, laboratories, and the like
	2.6		Other activities
3			Waste management
	3.1		Prevention of pollution through in-process modifications
	3.2		Collection and transport
	3.3		Treatment and disposal of hazardous waste
		3.3.1	Thermal treatment
		3.3.2	Landfill
		3.3.3	Other treatment and disposal

1	2	3	5
	3.4		Treatment and disposal of non-hazardous waste
		3.4.1	Incineration
		3.4.2	Landfill
		3.4.3	Other treatment and disposal
	3.5		Measurement, control, laboratories, and the like
	3.6		Other activities
4			Protection of soil and groundwater
	4.1		Prevention of pollutant infiltrations
	4.2		Decontamination of soils
	4.3		Measurement, control, laboratories, and the like
	4.4		Other activities
5			Noise and vibration abatement (excluding workplace protection)
	5.1		Noise and vibration from road and rail traffic
		5.1.1	Preventive in-process modifications at the source
		5.1.2	Construction of anti-noise/vibration facilities
	5.2		Air traffic noise
		5.2.1	Preventive in-process modifications at the source
		5.2.2	Construction of anti-noise/vibration facilities
	5.3		Industrial process noise and vibrations
	5.4		Measurement, control, laboratories, and the like
	5.5		Other activities
6			Protection of biodiversity and landscape
	6.1		Protection of species
	6.2		Protection of landscapes and habitats
			of which:
		6.2.1	Protection of forest
	6.3		Rehabilitation of species populations and landscapes
	6.4		Restoration and cleaning of water bodies
	6.5		Measurement, control, laboratories, and the like
	6.6		Other activities
7			Protection against radiation (excl. nuclear power stations and military installations)
	7.1		Protection of ambient media
	7.2		Measurement, control, laboratories, and the like
	7.3		Other activities
8			Research and development
	8.1		Protection of ambient air and climate
		8.1.1	Protection of ambient air
		8.1.2	Protection of atmosphere and climate
	8.2		Protection of ambient water
	8.3		Waste
	8.4		Protection of soil and groundwater
	8.5		Abatement of noise and vibration
	8.6		Protection of species and habitats
	8.7		Protection against radiation
	8.8		Other research on the environment

1	2	3	5
9	9.1		Other environmental protection activities
	9.2		General administration of the environment
	9.3		Education, training and information
	9.4		Activities leading to indivisible expenditures
			Activities not elsewhere specified

In international data collection, it is recommended to request expenditure data on characteristic environmental protection activities as follows:

Investments: All positions

Current expenditure: 1-digit level

Total expenditure: 1-digit level, by — general government
— industries (excl. general government)
— households.

Part II: Environmental protection facilities

Group	Subgroup	Class	Description
1	2	3	5
1			Protection of ambient air and climate
	1.1		Dedusting equipment, filters. Industrial establishments equipped for the treatment of exhaust gases (percentage for NACE/ISIC two-digit categories; percentage of thermal electricity generation plants)
	1.2		Air monitoring installations (number of measurement sites, by type of compound monitored; number of measurements per year; number of mobile equipments)
		1.2.1	Stationary sites in built-up areas
		1.2.2	Stationary sites in open areas
		1.2.3	Mobile sites
2			Water management and protection
	2.1		Sewerage networks (in kilometres)
	2.2		Waste-water treatment installations (number; capacity in terms of population equivalents or COD)
		2.2.1	Mechanical treatment technology
		2.2.2	Biological treatment technology (excluding septic tanks)

1	2	3	5
3		2.2.3	Advanced treatment technology
		2.2.4	Septic tanks
	2.3		Monitoring installations (number of measurement sites; number of mobile equipments; number of measurements per year and by type of water body monitored)
			Waste management
	3.1		Facilities for the treatment of hazardous waste (number; capacity in terms of weight that can be treated per year, by type of waste as applicable)
		3.1.1	Physical/chemical treatment technology
		3.1.2	Thermal treatment technology
		3.1.3	Biological treatment technology
		3.1.4	Conditioning of radioactive wastes
		3.1.5	Other treatment technologies
	3.2		Facilities for the treatment of other than hazardous wastes (number; capacity in terms of weight that can be treated per year, by type of waste as applicable)
		3.2.1	Physical/chemical treatment technology
		3.2.2	Incineration of municipal or similar wastes
		3.2.3	Incineration of industrial wastes
		3.2.4	Biological treatment technology
		3.2.5	Other treatment technologies
	3.3		Facilities for the disposal of waste (number of sites)
		3.3.1	Landfill for all types of waste
		3.3.2	Landfill exclusively for hazardous waste
		3.3.3	Containment/underground disposal
	3.3.4	Other disposal installations	
4		Protection of soil and groundwater	
	4.1	„End-of-pipe” facilities (number)	
		4.1.1	Soil surface-sealing including ditches and walls, drainage systems
		4.1.2	Catchments for run-offs, losses, leaks
		4.1.3	Improvement of underground storage and transport facilities in the interest
			of groundwater and soil protection

1	2	3	5
		4.1.4	Removal of underground storage and facilities in the interest of groundwater and soil protection
	4.2		Reservoir liners, reinforcement of transport systems for hazardous products and other integrated facilities (number)
5			Noise abatement
	5.1		Noise barriers: roads, railroads, airports (in kilometres)
	5.2		Equipment for follow-up and control of noise (number of sites and measurement equipments)

(a) Physical data on facilities should be made available in terms of the variables and units specified.

(b) If this classification is used in international data collection of expenditure data, it is recommended to request data on facilities as follows:

Investments: all positions

Current expenditure: 1-digit level

Total expenditure: 1-digit level, by — general government
— industries (excl. general government)
— households